

RASKE VALIK. Rahvusoper Estonia juurdehituse plaanil on nii tulihingelisi pooldajaid kui ka vastaseid.

Rahvusoperi ümber lõõmavad kired

UWE GNADENTEICH
reporter

Rahvusoper Estonia soov teha teatrile Tammsaare parki juurdehituse, kuhu mahuks muuhulgas ka Euroopa nõudmistele vastav lava ja tänapäevase akustikaga 1200-kohaline saal, põhjustas paljudes muinsuskaitsetes paha-meelt.

Nimelt esitas rahvusoper teiste seas taotluse riiklikult tähtsa kultuuriehitise teatrimaljale juurdehituse rajamiseks. Mullu detsembris valis riigikogu kultuurikomisjon taotluste seast välja II paremat, mille seast tehakse juba lõplik valik.

«Esitasime alguses viis varianti, millest esimene oli võimalik juurdehitise praegusele ooperimajale. Ülejäänud variandid olid seotud uute ja kaugemate asukohtadega. Ja kui riigikogu valis teiste seast välja II kultuuri-ehitist, siis Estonia puhul valiti välja just see lahendus, mis nägi ette rahvusoperi laienduse praeguses asukohas,» rääkis rahvusoper Estonia peadirektor Ott Maaten.

Selle aasta alguses täpsustati esialgset eeskisu, tehti uued joonised ja pakuti uued võimalikud lahendused. «Lähtusime faktist, et rahvusoper Estonia hoone pärineb aastast 1913, kuid purustati pommirünna-kus 1944 ning Pärnu maantee poolne fassaad on ehitatud 1949 – seega tegemist pole algse originaalfassaadiga. Rahvusoperi põhimure on see, et me etendame muusikalavastusi draamateatri jaoks ehitatud saalis. Ehk siis eesti rahval puudub võimalus muusikateatrit normaalses tingimustes nautida,» selgitas Maaten.

Rahvusoperi plaanile avaldas

Rahvusoper Estonia juurdehitus

Uue teatrihoone ehitamine on juba varsti 75 aastat (alates teatrihoone sõjajärgsest taastamisest).

Kuna uue, täiemahulise ooperimaja ehitamise võimalikkus on asukohaja maksumuse poolest äärmiselt ebaselge, andis riigikogu kultuurikomisjon 2020. aasta detsembris selge suunise tegeleda edasi rahvusoperi praeguse hoone juurdehitusega.

Allikas: Rahvusoper Estonia

esimesena vastuseisu ICOMOS Eesti komitee esimees Riin Alatalu. ICOMOS on rahvusvaheline muinsuskaitseeksperthe ühendav organisatsioon.

ICOMOS Eesti mõistab Alatalu sõnul Eesti esindusteatri vajadust suure saali järele, kuid pakutud lahendus ei ole võimalik sellisel kujul ellu viia.

«Esiteks, Estonia asub Tallinna vanalinna muinsuskaitsealal ja UNESCO maailmapärandi alal, kus tuleb säilitada ajaloolise linnatuumiku ja seda ümbritseva muldkindlustuste võõndi hoonestustruktuuri ning linnaruumi elemente,» ütles Alatalu.

Teiseks jääks tema sõnul uus-ehitise alla 16.–19. sajandist pärineva muldkindlustuste võõndi põhilise ehitise kirdpoolne uus poolbastion, aga ka seda ümbritsev keskaegse vanalinna kaitseehitiste täies ulatuses järgutatud muldkindlustuste võõnd ise. Pealegi on Estonia juba praegu Tallinna vanalinna muinsuskaitseala suurim hoone ning juurdehitise teeks selle kaks korda suuremaks.

«Ma kardan kõige rohkem seda, et kui mingisugune rahandus on tehtud, siis tahetakse projekt kasvõi nui neljaks ellu viia,» ütles Alatalu.

Lisaks poolbastionile rikub ka Estonia fassaadi

Tallinna linnaplaneerimise ameti muinsuskaitseosakonna juht Boris Dubovik ütles, et pidi Estonia juurdehitise plaane nähes

infarkti saama. «See on täiesti kohutav. Esiteks rikub see täielikult Estonia fassaadi, teiseks on juurdehitise koha peal umbes meetri sügavusel väga hästi säilinud poolbastioni müürid, mis häviksid,» rääkis Dubovik.

«See on eesti rahvale nii oluline küsimus ja seda arutatakse kusagil salaja. Ja siis on riigi muinsuskaitseamet, mis allub kultuuriministrule, millele allub ka Estonia teater. Ja ongi kõik nagu otsustatud. Linn muinsuskaitse komisjon otsustas täna, et Tallinna muinsuskaitse ei toeta seda ettepanekut mitte mingil juhul,» lisas ta.

Duboviku sõnul on linnal siin suur sõnaõigus, sest Tammsaare park kuulub linnale ja selle korastamise investeeri alles äsja miljoneid eurosid.

Ka Tallinna Keslinna vanem Monika Haukanõmm pole

juurdehitisele nõus. «Olen täielikult Estonia teatri laiendamise vastu Tammsaare parki. Kui ajalooline hoone hakkab praegustes ülesannetes kitsaks jääma, tuleb loomulikult otsida lahendusi – ent mitte muude väärtuste arvel,» ütles Keslinna vanem.

Linnapea on valmis asja arutama

Tallinna linnapea Mihhail Kõlvarti sõnul käisid Estonia teatri esindajad talle juurdehitise projekti tutvustamas, kuid linnapea esindajana väljendas ta tõsist kahtlust sellise projekti teostatavuse suhtes. Siiski on ta enda sõnul valmis asja arutama. «Esiteks, selline ümberehitus muudaks oluliselt linnaruumi ja võtaks endas suure osa äsja värske ilme saanud Tammsaare pargist. Teiseks, Tammsaare parki ehitati paar aastat tagasi kohvik ja

juurdehitise ei arvesta juba muudetud ruumiga Estonia teatri ümber. Kolmandaks tuleb arvestada muinsuskaitseõuetega. Ja neljandaks, Estonia teater, Tammsaare park selle ümber ja seal-samas kõrval asuv Eesti Draamateater on kogu eesti rahva jaoks väga oluline kultuurilise tähendusega ja selline projekt tekitab kindlasti laialdast avalikku arutelu,» rääkis linnapea.

Maateni sõnul on rahvusoper muinsuskaitsele piirangutest teadlik ning valmis vanu bastionimüüre oma hoones vajadusel eksponeerima. «Lahendusega, mis me nüüd välja pakkusime, saaksime endale tänapäevase akustikaga 1200-kohalise uue publikusaali; lisaks saaksime uue ja vana hoone lavad omavahel siduda ning tekkis terviklahendus, kus nii vana kui ka uus maja töötavad ühes süsteemis. Saaksime tänapäeva standardite vastava lava oma artistidele ning mis samal ajal võimaldaks teha laiemat rahvusvahelist koostööd teiste Euroopa muusikateatritega,» rääkis Maaten.

Riigi muinsuskaitseamet toetab

Riigi muinsuskaitseameti juht Siim Raie on teatridirektoriga ühel meelel. Ta kinnitas, et amet pole oma seisukohta veel kujundanud, kuid ta ise peab rahvusoperi ettepanekut igati arutamismäärseks.

«Meil pole veel lõplikku lahendust, mille kohta võiks öelda, kas see sobib või ei sobi. Aga igal juhul peaks selle üle arutlema, sest kõikidest alternatiividest on juurdehitise nähtavas tulevikus kõige teostatavam variant,» ütles Raie.

Rahvusoperi südalinna väljaviimine oleks tema sõnul igal juhul halb variant. «Pealegi on Tallinnas kogu aeg bastionivõõndi peale ehitatud. Seda annab teha ka nii, et vanad väärtused säilivad ja uued mahud lisavad väärtust, mitte ei kahanda. Seda tuleb muudigi kriitiliselt vaadata, kuidas uus hoonemaht linnakeskkonda sobib,» arvas ta.

Ma pidin seda pilti nähes infarkti saama. See on täiesti kohutav.

Tallinna muinsuskaitse osakonna juhataja Boris Dubovik

Lapsed püüdsid mesikäpa kaamerasse

BRITA-MARIA ALAS
brita-maria.alas@postimees.ee

Koolidel üle Eesti on võimalus panna kodukandi metsa püsti oma rajakaamera ning õppida nii metsloomi tundma ja osaleda üle-eestilises rajakaamerate projektis. Ainuüksi õpikufaktidest ei piisa, et looduse hindamist ja armastust inimeseni viia, usub liikumise MTÜ Aasta Loom eestvedaja Helen Arusoo.

Mitmed kooliklassid üle Eesti on muretsenud metsloomade tundmaõppimiseks oma kodukandi rajakaamera. Nii käiakse metsas loomadele toitu jätmas kas klassijuhatajatunni ajal või isegi pärast koolitunde. Koroonapiirangute ajal on see ülesanne küll siiski rohkem õpetajatele jäänud, sest lapsed mitmekesi koguneda pole saanud, kuid huvilised õpilased jätkavad metsas käimist siiski.

«Praktiliselt kõik koolid alustavad sellest tasemest, et lapsed ütlevad kähriku kohta pesukaru ja mägra kohta skunk,» nentis ta. Ainuüksi õpikuteadmistest Arusoo sõnul ei piisa ja algklasside lapsi on rajakaamerate abil kohaliku metsaeluga märksa lihtsam tutvavaks teha. «Loodusharidus –

Karu Nurme kooli rajakaameras.

FOTO: NURME KOOLI RAJAKAAMERA

kas see on õpikufaktidest või see, et ma tunnen loodust ja armastan seda korraga? See on rohkem tunnetuse ja tähenduse tajumise tee,» arutles Arusoo.

Nurme kooli rajakaamerasse jäi aprilli algul näiteks edev karu, kes nägi tõsist vaeva nii soolaposti kangutamise kui ka toiduümbri maadlemisega. Teisel päeval jäi kaamerasse aga rebane.

«Põhiidee ongi see, et mitte kaamera ei saada kusagilt metsast pilte, vaid on regulaarne minek metsa,» kirjeldas ta. Koos õpetajaga käiakse metsas, jäetakse loomadele süüa ja järgmisel korral on näha, kui suur huvi on loomadel toidu vastu olnud ja mida on rajakaamera jäänud näha.

Metsloomadele süüa viies oskavad lapsed Arusoo sõnul teadustada, et see on ka päriselt kellegi kodu. «See ei ole enam abstraktne. Kui telekast vaadata Aafrika savannide filme, siis see kõik on ikkagi meist kaugel. Need on teised loomad,» rääkis ta. «Me näeme autoaknast kiitsi ja vahel läheb jänesele üle tee. Üldiselt me ei näe loomi väga palju,» tõdes Arusoo. Ent just loomade abil on tema sõnul lastele lihtsam loodustunnetust õpetada.

Mõnes koolis on lapsed vanemad rajakaamera jaoks raha ise kokku kogunud, mõnes on rajakaamerat toetanud kool. Nii on koolilaste rajakaamerate liikumise liitunud mitmeid kooli üle Eesti: Värska gümnaasium, Nurme kool, Kiviõli I keskkool ja paljud teised. Arusoo sõnul ei panda kätt ette ka suuremate linnade koolidele ja rajakaamera koha leiaks igale klassile. «Kindlasti leiab võimaluse. Eesti on nii väike,» ütles ta.

AKTSIASELTS SANGAR üldkoosoleku otsuste vastuvõtmine aktsionäride üldkoosolekut kokku kutsumata

Võttes arvesse Eesti Vabariigis kehtivaid piiranguid COVID-19 pandeemia puhul, tehakse Aktsiaselts Sangar (registrikood 10063674, asukoht Tartu, Sõpruse pst 2) üldkoosoleku otsused teatavaks käesoleval aastal ilma koosolekut kokku kutsumata vastavalt äriseadustiku §-le 299¹.

Juhatus avaldab käesolevaga aktsionäride otsuse eelnõu ja palub aktsionäridel teatada oma kirjalik seisukoht otsuse eelnõu kohta vastavalt alltoodud juhistele.

Aktsiaselts Sangar üldkoosoleku otsuse eelnõu:

1. Kinnitada aktsiaseltsi Sangar 2020. a majandusaasta aruanne.
2. Katta aktsiaseltsi Sangar 2020. a majandusaasta kahjum eelmiste majandusaastate jaotamata kasumi arvelt.
3. Pikendada nõukogu liikmete Jüri Krafti ja Tarmo-Tanel Padriku volituste kehtivuse tähtaega järgmiseks viieaastaseks tähtajaks.

Majandusaasta aruandega on võimalik tutvuda, teatades sellekohasest soovist e-postiga aadressil sangar@sangar.ee ja märkides ära e-posti aadressi, millele soovetakse majandusaasta aruanne saada, samuti aktsiaseltsi asukohas Sõpruse pst 2, Tartu tööpäevadel, teatades oma soovist vähemalt üks päeva ette tel 509 4452 või e-kirjaga aadressil sangar@sangar.ee.

Üldkoosoleku otsuste üle hääletamine toimub aktsionäride poolt oma seisukoha esitamisega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Palume aktsionäridel oma seisukoht otsuse eelnõu kõigi punktide kohta esitada hiljemalt 14.05.2021 ühel järgmistest viisidest:

- a) saates oma seisukoha e-kirja teel aadressile sangar@sangar.ee;
- b) saates oma kirjaliku seisukoha postiga aadressile aktsiaselts Sangar, Sõpruse pst 2, Tartu 50050;
- c) andes oma kirjaliku seisukoha üle aadressil aktsiaselts Sangar, Sõpruse pst 2, Tartu 50050.

Palume aktsionäridel näidata oma seisukoha esitamisel ära järgmised andmed: aktsionäri nimi, isiku- või registrikood, elukoht/asukoht, e-posti aadress ja telefon ning märkida otsuse eelnõu punktide kohta, kas aktsionär on otsuse poolt või vastu. Kui aktsionär esitab seisukoha oma esindaja kaudu, siis näidata esindaja nimi ja isikukood ja esitada volikiri. E-kirjaga saadetava seisukoha digiallkirjastamine ei ole kohustuslik. Posti teel saadetavad või aktsiaseltsi asukohas üleantavad seisukohad palume omakäeliselt allkirjastada. Kui aktsionär ei teata hiljemalt 14.05.2021, kas ta on otsuse poolt või vastu, loetakse, et ta hääletab otsuse vastu.